

סה.

לפני הגאולה תחזור הנבואה לישראל

א. בפרשת בלק נאמר: "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" — דברים המוסבים על זמן הגאולה לעתיד.

קודם לפסוק זה כתוב: "כעת יאמר ליעקב ולישראל מה פעל אל", ופירוש הדבר שלפני הגאולה שלעתיד — תחזור הנבואה לישראל.

בירושלמי¹ נאמר ביחס לפסוק "כעת יאמר ליעקב וגו'" שבלעם אמר אותו "בחצי ימיו של עולם".

הרמב"ם כותב באחת מאגרותיו — אגרת תימן — שבלעם אמר זאת בשנת ב' אלפים תפ"ח, ומשמעות המלה "כעת" היא שכאשר תעבור תקופת זמן דומה — כלומר: בשנת ד' אלפים תתקע"ו² — תחזור הנבואה לישראל.

בזמן האמור — ד' אלפים תתקע"ו — ובקירוב לו חיו: ר' שמואל הנביא אביו של ר' יהודה החסיד, ר' אלעזר בעל הרוקח³, הרמב"ן שחיבר מספר ספרי קבלה וכתוב עליו בכתבי האריז"ל שהיה מן המקובלים הבודדים שעליהם מסתמכים, הראב"ד, שהופיעה רוח הקדש בבית מדרשו, ר' עזרא הנביא, ור' יהודה החסיד, שעליו נאמר שאילו

(1) שבת ספ"ו.

(2) כן הוא בשלשלת הקבלה (אף שאינו מתאים לחשכונו שם) ובקובץ תשובות הרמב"ם (ליפסיה, תרי"ט). אבל בסדר הדורות מגי' — בשה"ק — שצ"ל תתקע"ב. וכן הוא גם כפי' של ר' יהודה אלברצלוני על ספר יצירה. וקרוב העדה בירושלמי שם — תתקע"ב. וי"א אשר בכתב יד אגרת זו נמצא תתק"ע. וצע"ג הגהת הסדר הדורות. וכן. בכלל. דעת

המסופקים בגירסא הנכונה באגרת הרמב"ם, בה בשעה דמוכחי קראי דנבואת בלעם היתה בשנת הארכעים (ולא ל"ח) ליציאת מצרים, ז.א. בשנת ב' אלפים תפ"ח, ועל פי זה — "כעת" הוא ד' אלפים תתקע"ו. ובמקום הכתוב אחרת עכצ"ל שהוא טעות המעתיק. (3) ידוע מהרוקח ור"י חסיד וסייעתם שהיו אנשי מופת מאד (כ"ק אדמו"ר הצ"צ מצות עדות ספ"ח).

היה חי בימי האמוראים — היה אמורא, ואילו היה בימי התנאים — היה תנא, ואילו היה בימי הנביאים — היה נביא.

היה, איפוא, ענין זה של "תחזור הנבואה לישראל", ולכן היה כבר אפשרי קיום הנאמר לאחר הפסוק "כעת יאמר ליעקב", והוא: "הן עם כלביא יקום וכארי יתנשא" שמשמעותו היא הגאולה העתידה, אלא שמאחר ש"לא אכשור דרא" — עדיין ממשיכים להתיגע.

א. כשם שישנו הציווי לשמוע ל"שופטיך" בכל הזמנים, כמ"ש בפרשת שופטים: "ובאת גו' אל השופט אשר יהי' בימים ההם", כן הוא גם בנוגע לנביאים — כמ"ש: "נביא מקרבך מאחיק כמוני יקים לך ה' אלקיך אליו תשמעון"¹, וכפי שמאריך הרמב"ם בספר המדע², ש"מיסודי הדת לידע שהאל מנבא את בני האדם", ואודות המצוה לשמוע לנביא, כמבואר שם³ פרטי הדינים בזה.

כיון שהרמב"ם מביא זאת בספר "הלכות הלכות"⁴ (ובאריכות גדולה), ובהקדמה שזהו "מיסודי הדת" — מובן, שזוהי הלכה הנוגעת לבני" בכל הדורות. והגם שאמרו חז"ל⁵ "משמתו נביאים האחרונים חגי וזכרי' ומלאכי נסתלקה רוח הקודש מישראל" — דובר פעם⁶, הפירוש בזה שלא נתבטל לגמרי (אלא "נסתלקה", אבל לא "בטלה" או "פסקה"⁷), וכדמוכח מזה שגם לאחר זה מצאנו השראת רוח הקודש אצל כמה וכמה⁸ (וכמובן גם מזה שבספרו הלכות — בין כל התנאים

(6) לקו"ש חי"ד ע' 72 ואילך.
(7) כהלשון בגמ' סוטה שם בנוגע לכמה דברים שבטלו.
(8) וראה פרקי גילויים להר"ר מרגלית בפתיחתו לשו"ת מן השמים. וש"נ. וראה גם לקו"ש שם ע' 73.

(1) דברים יח, טו.
(2) הל' יסודי התורה רפ"ז.
(3) פרק ז"י.
(4) הקדמת הרמב"ם לספר היד.
(5) יומא ט, ב. סוטה מח, ב. תוספתא שם פ"ג, ד. סנהדרין יא, א.